

arena skolinformation

#Vi måbte prata

Studieplan

Vi skapar demokratien

Ett utbildningsmaterial om vardagsdemokrati

Studieplan - Vi skapar demokratin

Vi skapar demokratin tillsammans och vi måste göra det i stort och smått, varje dag. Materialet *Vi skapar demokratin* handlar om just detta och den här studieplanen kan ni som vill ha en studiecirkel om vardagsdemokrati utgå ifrån.

Studieplanen innehåller förslag på fem träffar utifrån materialet. Varje träff beräknas pågå under två studietimmar, det vill säga 2x45 minuter. Inför varje träff läser gruppen en del för att sedan diskutera innehållet. I studieplanen finns förslag på frågor att diskutera och övningar att göra. Ibland finns också tips på vidare läsning.

I studiecirkeln är det viktigt att ha ett bra samtalsklimat där alla får komma till tals, där det är högt i tak och deltagarna får möjlighet att testa sina tankar och idéer. För att alla ska känna sig trygga i cirkeln kan det vara klokt att komma överens vid första träffen, om hur gruppen vill ha det tillsammans. Gruppen behöver också utse en cirkelledare.

Till dig som är cirkelledare

Cirkelledaren ser till att gruppens arbete går framåt och att alla får utrymme att prata. Som cirkelledare är du med i samtalen precis som alla andra deltagare, men du är inte lärare eller föreläsare. Din viktigaste uppgift är att skapa ett kreativt och generöst klimat där alla känner sig delaktiga.

Nedan kommer några praktiska tips, använd de som funkar för er grupp. Det går bra att testa sig fram. En studiecirkel är en demokrati i miniformat!

Kom ihåg att hälsa alla välkomna i början av träffen och att säga hejdå i slutet. Se till att alla presenterar sig för varandra första gången ni ses eller om det kommer någon ny till gruppen.

Ta en runda. Det innebär att varje deltagare får möjligheten att i tur och ordning säga något. En runda kan exempelvis inledas med uppmaningar som ”säg två meningar om dina förväntningar på denna cirkel” eller ”säg en sak du tar med dig från dagens träff”. Vill man inte säga något kan man alltid säga ”pass”. Låt gärna rundan börja med olika deltagare varje gång.

Börja varje träff med att påminna er om vad samtalen handlade om förra gången ni träffades. Var det något som fastnade förra träffen eller under läsningen till dagens träff?

Det finns flera metoder att ta till för att alla i gruppen ska få samma möjlighet att delta i samtalen. En är att använda en "talarpinne", en annan att agera ordförande och fördela ordet. Tar någon deltagare för mycket plats är det bra att påminna om att alla måste få utrymme att uttrycka sig.

Om gruppen är stor kan du dela in den i mindre grupper om två, tre eller fyra med återkoppling i storgrupp. Det gör att alla får utrymme att delta.

Om någon är missnöjd med hur gruppen fungerar, eller med ett beslut som ni har fattat, är det viktigt att du lyssnar på deltagaren. Även om du inte kan ändra på ett gemensamt beslut kan du se till att personen känner sig sedd och lyssnad på

Om diskussionen kör fast kan du som cirkelledare hjälpa till att föra in flera perspektiv.

Kom ihåg att ta paus.

Om diskussionen svävar i väg på sidospår, försök styra tillbaka den till ämnet.

Det kan vara bra att anteckna lite så att du kan sammanfatta diskussionen i slutet av träffen och för att skicka till deltagare som varit frånvarande vid en träff.

Samarbeta gärna med ett studieförbund när ni genomför cirkeln. Kontakta det ni vill samarbeta med så kan ni få hjälp med lokal, cirkelledarutbildning eller annat stöd ni behöver.

Träff 1. Det här är vardagsdemokrati

Förberedelse:

Läs igenom förordet och första kapitlet. Fundera igenom vilka förväntningar ni har på studiecirkeln eller något ni vill uppnå.

Den första träffen i en studiecirkel är lite extra viktig. En bra första träff gör det lättare att få till en bra cirkel. En bra start är att alla deltagare får presentera sig för varandra och berätta något om sina förväntningar på studiecirkeln. Skriv gärna ner förväntningarna så att ni kan gå tillbaka till dem i slutet av studiecirkeln.

För att skapa trygghet och ett bra klimat kan det också vara bra att komma överens om vissa förhållningsregler. Hur ska ni till exempel göra med pauser? Ska någon ta med fika? Hur gör ni om någon missar en träff för att den ska kunna hänga med? Ska ni föra anteckningar? Vad är viktigt att tänka på för att få till ett bra samtalsklimat? Vem fördelar ordet och hur begär man ordet? Handuppräckning eller kan man prata rakt ut?

Prata igenom frågorna och kolla med gruppen om det finns fler saker att lyfta. Se upp så att detta inte tar för lång tid. Skriv ner kort det ni kommit överens om.

Diskutera:

- » Tänkte ni på något särskilt under läsningen?
- » Hur känns demokrati egentligen? Har ni tankar?
- » Hade någon stött på begreppet "vardagsdemokrati" tidigare?
- » Kan vardagsdemokrati se olika ut beroende på var i världen man befinner sig?
- » Hur märkte ni av demokratin på väg till cirkeln idag?
- » Gör övningen Demokratispaning – en dag i demokratin. Upptäckte ni något under övningen?
- » I intervjun med Erik Lundberg pratar han om att civilsamhället spelar stor roll för demokratin. Vad menar han med det? Bidrar ni i gruppen till civilsamhällets organisationer?
- » Julia Linder menar i intervjun att "vi och dem-tänk" är ett hot mot demokratin. Var ser ni exempel på ett sådan tänk? Hur påverkar det demokratin tycker ni i gruppen?
- » Avsluta träffen med en runda. Vad tar ni med er från dagens träff?

Påminn om tid för nästa träff och vilka förberedelser ni ska göra inför träffen. Tacka för goda samtal och hjälps åt att ställa i ordning lokalen.

Träff 2. Demokrati i det stora och det lilla

Förberedelse:

Läs igenom det andra kapitlet i materialet Vi gör demokratin. Fundera gärna på om du tänkt på något sen förra träffen.

Inled med att hälsa välkommen och ta en runda. Fråga kanske vad deltagarna funderat på sen sist, eller om det var något särskilt som fastnade under läsningen. Välj några av frågorna nedan att diskutera. Det går inte att hinna med alla. Om ni vill prata längre om detta kapitel kan ni fortsätta nästa gång.

Diskutera:

- » Kapitlet handlar om demokrati på olika nivåer. Vad menas med olika nivåer? Deltar ni i demokratin? På vilken nivå?
- » William Säfström säger i intervjun att han bidrar till demokratin genom konst och kultur. Vad menar han med det? Hur bidrar konst och kultur till demokrati?
- » Titta på bilden av det demokratiska kretsloppet. Känner du dig hemma någonstans i kretsloppet? Är det lättare att bli till exempel politiker om man någon gång varit med i en studiecirkel? Varför/varför inte? Vad tror ni händer om man tar bort någon del i kretsloppet?
- » Erika Bjerström pratar om att det är viktigt med fri journalistik i en demokrati. Varför då? Hur tar ni i gruppen del av fri journalistik?
- » Gör övningen Nyhetsredaktionen. Hur gick det att värdera och prioritera nyheter? Vad tror ni skillnaden är mellan det urval en nyhetsredaktion gör och de nyheter som dyker upp i sociala medie-flödet?
- » Demokratin står inför stora utmaningar och forskaren Åsa Wikforss säger att vi behöver försvara den på olika sätt. Hon säger också att demokratin är pluralistisk. Vad menar hon med det?
- » Sara Razi Ullah säger att hon började engagera sig eftersom hon så stora orättvisor runt sig. Vilka orättvisor ser ni? Hur kan ni göra något åt dem?
- » Kika på V-dems hemsida och den senaste demokratirapporten. Det ser mörkt ut för demokratin i världen och allt fler länder autokratiseras. Men V-dem pekar också på att det ibland sker U-svängar och att den demokratiska utvecklingen vänder. Hur tror ni att vi kan bidra till sådana U-svängar?
- » Avsluta träffen med en runda. Kanske kan det vara bra om alla får nämna något som känns hoppfullt?

Träff 3. Föreningar, folkbildning och facken

Förberedelse:

Läs det tredje kapitlet i materialet och reflektera över innehållet. Fundera över om du har någon särskild fråga du vill diskutera med gruppen.

Läsningen till dagens träff handlar om civilsamhällets organisationer och föreningar. Det är många ord här som alla kanske inte är bekanta med. Hjälpt varandra att förstå orden. Vad betyder till exempel 'civilsamhälle'? Vad är skillnaden mellan organisation, förening och fackförbund? Inled träffen med en runda där alla får säga ett ord de tycker är svårt. Det är bra om cirkelledaren börjar med att säga ett ord.

Diskutera:

- » I texten står det att det är viktigt med ett levande civilsamhälle. Hur bidrar ni i gruppen till det? Hur bidrar cirkeln? Är ni med i några föreningar? Om ni skulle starta en förening, vad skulle den göra?
- » Ihsan Kellecioglu säger "(...) att vi har en tro på alla människors inneboende kraft och förmåga – det är nyckeln för att stärka vår demokrati." Hur kan vi hjälpa varandra att få fram den inneboende kraften? Går det?
- » Ahmed Abdirahman startade Järvaveckan för att stärka demokratin och få fler delaktiga. Skulle fler kunna ta initiativ som Järvaveckan? Var skulle ni i gruppen önska att det fanns en demokrativecka? Vilka skulle ni bjuda in till den? Ta gärna hjälp av Ahmeds tips.
- » Tillit är viktigt för ett gott inkluderande samhälle. Hur är tilliten till samhället i gruppen?
- » Är det olika till olika delar av samhället? Skolan, vården, föreningslivet, polisen, de politiska partierna med flera?
- » Hur tror ni i gruppen att folkhögskolor och studieförbund stärker demokratin? Varför kan folkbildningens metoder bidra till ett mer demokratiskt samhälle? Fundera tillsammans på vad som skiljer folkbildning och utbildning. Varför är folkbildningens metoder mer demokratiska än andra sätt att lära sig saker? Vad säger deltagarna på folkhögskola och i studiecirkeln, som är intervjuade i kapitlet?
- » Kika gärna på några av de olika studieförbundens och folkhögskolornas hemsidor. Vad hittar ni där? Något som sticker ut?
- » Deltagaren på ViGör i Botkyrka säger "Om jag ska hoppas på något är det att folk börjar tänka själva mer och gör motstånd mot de som försämrar demokratin." Vad säger ni i gruppen, behövs det motstånd? Mot vad? Hur kan ni göra motstånd i så fall?

Träff 4. Vägen till ett demokratiskt samhälle

Förberedelse:

Läs det fjärde kapitlet i materialet. Fundera över hur Sverige sett ut utan till exempel folkrörelser, folkhögskolor och studieförbund. Hade vi haft demokrati ändå? Hur hade den sett ut?

Inled träffen med att påminn er om vad ni pratade sist. Har någon av deltagarna kommit på någon förening de vill dra igång? Och vad hade ni gjort för demokratin om ni levte för 100 år sen? Vad tror ni?

Stäm gärna kort av vad alla tycker om cirkeln så här långt också. Finns det något ni skulle behöva göra annorlunda?

Diskutera:

- » Varför är det viktigt att få koll på historien i arbetet för demokratiska rättigheter?
- » Demokrati betyder folkstyre och i allmänna val är det de partier som får flest röster som får styra. Samtidigt är det viktigt att värna minoriteters rättigheter i en demokrati. Några som kämpat för dessa är Katarina Taikon, Elsa Laula och Allan Hellman. Kan det finnas svårigheter att både ta hänsyn till majoriteten och minoriteter? Varför/varför inte?
- » Låt alla i gruppen välja en av de historiska personerna att läsa lite mer om. Sök på internet eller titta i en bok. Vad fann ni? I vilket sammanhang verkade din historiska demokratikämpe? Varför tror ni att just den här personen finns i materialet?
- » Titta ut i världen! Vilka demokratikämpar kommer ni på?
- » Ni är alla demokratikämpar och en förutsättning för alla som kämpar är att vi inte är ensamma. Fundera över vem ni vill skriva in i den tomma rutan. Är det ett skyddsombud på jobbet eller i skolan? En engagerad lärare? En kompis eller en farmor?
- » Varför var folkbildningen så avgörande för demokratikampen? Är den det än idag?
- » Finns det något vi kan lära oss av de som gick före som kan inspirera alla som kämpar för demokratin idag?
- » Avsluta träffen med en runda. Vilken historisk händelse eller person tar ni med er?
- » Tacka varandra för träffen, påminn om läsning till nästa gång och ställ iordning lokalen innan ni går.

Träff 5. Gör demokrati i din vardag

Förberedelser:

Läs det sista kapitlet i boken inför träffen. Fundera över om du vill göra något särskilt med din nya kunskap.

Eftersom detta är sista träffen kan det vara trevligt med extra gott fika. Det är också bra att byta kontaktuppgifter om ni inte redan gjort det. Vill ni starta en ny cirkel eller bara ses är det läge att bestämma det innan denna träff är över.

Diskutera och göra:

- » Ni har läst och samtalat mycket, nu är det dags att göra! Om ni skulle göra en ny cirkel, vad skulle den i så fall handla om? Finns det något tema ni vill prata vidare om eller vill ni lyfta något helt nytt? Skriv ner en kort plan för en cirkel.
- » Gå tillbaka till era föreningsidéer från den tredje träffen. Finns det någon idé ni vill göra verklighet av? Skulle ni vilja starta en förening, eller gå med i en som redan finns? Vilken i så fall?
- » Vad verkar svårt med föreningslivet? Finns det något som hindrar er att engagera er? Hjälp varandra med pepp!
- » Arbetsmiljöarbete är viktigt både på jobbet och i skolan. Finns det något som behöver fixas i er arbetsmiljö? Ta hjälp av materialet och gör en kartläggning.
- » Viktoria Zingaropoli säger ”Skapa en namninsamling till politiker, skriva en debattartikel och i synnerhet engagera sig lokalfackligt eller genom föreningslivet är, för mig, några exempel på vardagsdemokratins olika uttryck.” Kan ni i gruppen göra något av detta? Vad skulle ni exempelvis skriva en debattartikel om?
- » I början av skriften Vi gör demokratin tillsammans står det att demokratin kan kännas mycket och lite. Hur känns det för er nu? Kan ni känna demokratin i kroppen? Hur känns den i så fall?
- » Avsluta med en runda. Vad tar ni med er från cirkeln? Hur ska ni fortsätta demokratiarbetet?
- » Tacka alla för samtalen och boka in en ny träff om ni vill. Om ni samarbetat med ett studieförbund kommer det en utvärdering av cirkeln som det är bra om alla svarar på.
- » Vill ni fortsätta fördjupa er i demokratifrågorna? Kika på ViMastePratas hemsida. Varför inte använda några samtalskort eller kika på ett webinarium ihop? Vill ni lära er mer om arbetslivet, klimat, jämställdhet eller något annat? Hos Arena Skolinformation finns fler material!

arena skolinformation

#Vi måbte prata

